

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» (м. Харків)
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ БІЗНЕСУ ТА МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY
«KHARKIV POLYTECHNIC INSTITUTE» (Kharkiv)
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF CONOMICS,
MANAGEMENT AND INTERNATIONAL BUSINESS
DEPARTMENT OF BUSINESS ECONOMICS AND INTERNATIONAL
ECONOMIC RELATIONS**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

**«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.
СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ.
ФЕНІКС-2023»**

19 грудня 2023 року, м. Харків

**«INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS:
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE IN
THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND
EUROPEAN ECONOMIC INTEGRATION:
PROBLEMS, PROSPECTS, EFFICIENCY.
PHOENIX-2022»**

December 19, 2023, Kharkiv

ХАРКІВ-2023 KHARKIV-2023

Редакційна колегія: Сокол Є.І. д.т.н., професор, Посохов І.М., д.е.н., професор; Краснокутська Н. С., д.е.н., професор; Перерва П.Г. д.е.н., професор; Ілляшенко С.М. д.е.н., професор; Дюжев В.Г. д.е.н., професор.

Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2023: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (19 грудня 2023 року, м. Харків). Х. : Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, кафедра економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин, 2023, 156 с.

«International economic relations: sustainable development of Ukraine in the context of globalization and European economic integration: problems, prospects, efficiency. PHOENIX-2023»: materials of the international scientific-practical conference (December 19, 2023, Kharkiv). K. : National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (Kharkiv) Educational and Scientific Institute of economics, Management and International Business Department of Business Economics and International Economic Relations, 2023, 156 p.

© Кафедра економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин
Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»,
2023
© Колектив авторів, 2023

ДП «Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації», м. Харків, Україна50

ЦИФРОВИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТУ

Каличева Н.Є., доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна.56

FOREIGN PRACTICE OF BUSINESS DEVELOPMENT DURING THE WAR

Petrenko Z., student, **Havrys O.**, senior lecturer of Department of Business Economics and International Economic Relations NTU "KhPI", Ukraine..57

TRENDS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN UKRAINE UNDER MARTIAL LAW

Ischejkin T.E., PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management named after I. A. Markina Poltava State Agrarian University.....62

КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ВИКЛИК СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Щегель В.В., бакалавр, ФРГТБ, **Лежетьокова В. Г.**, к.е.н., доц. Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна....67

СЕКЦІЯ 5 МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ

STUDY OF TYPES OF MODERN INTERNATIONAL MARKETING

Lesia Marchuk, PhD in Economic Sciences, senior lecturer of the Department of Business Economics and International Economic Relations National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute".....72

ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ІТ-ПРОДУКТУ

Ходирєва О.О., доктор філософії з економіки, асистент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна73

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАГРОЗА ЧИ МОЖЛИВІСТЬ?

Калініченко Людмила Леонідівна, д.е.н., професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, **Котвицька Вікторія Олексіївна**, **Котлярова Яна Костянтинівна**, здобувачі вищої освіти економічного факультету, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна.....76

ЦИФРОВИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТУ

Каличева Н.Є., докт. екон. наук, професор,
Український державний університет залізничного транспорту,
Харків, Україна

Цифровізація — ключовий чинник розвитку держпрограм та національних проєктів. Вона охопила всі сфери господарської діяльності, то ж транспортна галузь не стала винятком [1].

В умовах сьогодення цифровізація стає чинником динамічного розвитку. Зокрема, під час короно-кризи країни з більш високим рівнем цифровізації змогли наростити комплексну цифровізацію, забезпечити цифровізацію адміністративно-бюрократичних процесів, у тому числі шляхом сприяння громадянам при отриманні фінансової та санітарно-епідеміологічної допомоги.

Цифровізація транспорту є величезним проривом. Вона має велику кількість плюсів. Зокрема [2]:

- скорочуються час поїздок;
- набагато ефективніше використовується рухомий склад;
- знижуються витрати на перевезення вантажів та пасажирів;
- зменшується час транспортування вантажів та пасажирів;
- збільшується дохід до бюджету;
- зростає безпека і т.д.

Нині відбуваються інтенсивні та масштабні зміни на трасах та дорогах загального користування. З кожним днем з'являється все більше концептів і готових безпілотних апаратів, нових сервісів і багато іншого. Всі ці нововведення роблять перевізний процес набагато безпечнішим і комфортнішим [3].

Відзначимо, що сьогодні на транспорті виділяють наступні проєкти щодо покращення цифрової трансформації транспортної галузі, зокрема:

- безпілотний транспорт для пасажирів та вантажів;
- створення зеленого цифрового коридору;
- безшовна вантажна логістика;
- цифрове керування транспортною системою;
- цифровізація транспортної безпеки;
- цифрові двійники об'єктів транспортної інфраструктури тощо.

Цифровізація виведе транспортну галузь країни на новий рівень якості. Вже найближчими роками нові аналітичні технології та інтернет речей підвищать зручність користування всіма видами транспорту.

Список використаних джерел

1. Дикань В. Л., Обруч Г. В. Формування бізнес-моделі збалансованого розвитку підприємств в умовах цифровізації економіки. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2021. Вип. 11 (22). URL : <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/406/350>

2. Яновська В., Медина А. Особливості економічного розвитку транспортних компаній в умовах цифровізації. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*. 2023. Вип. 53. С. 40 – 48.

3. Каличева Н.Є. Маковоз О.В., Рачкелюк С.В. Інтеграція цифрових технологій в управління підприємств автомобільної сфери. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2023. №3 (84). URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/473>

УДК 338.2

FOREIGN PRACTICE OF BUSINESS DEVELOPMENT DURING THE WAR

Petrenko Z., student

**Havrys O., senior lecturer of Department of Business Economics and International Economic Relations
NTU “KhPI”, Ukraine**

It is obvious that wars lead to mass destruction and the death of a huge number of people. Here's some information on the damage and death tolls of the biggest wars of the 21st century. In the war in Afghanistan (2001-2021), according to the US Congress, the government has spent more than \$140 billion in total aid to Afghanistan since 2002, and the Pentagon has assessed the cost of combat operations at more than \$820 billion over the same period. In addition, it is worth adding here the funds that were sent to Pakistan, because the US used part of its territory as a base for operations in Afghanistan. Great Britain and Germany, which also involved a significant amount of resources in Afghanistan, spent approximately \$30 billion and \$19 billion, respectively, on this war. According to a Brown University study, the total human loss was approximately 175,000 killed [1].

The US government spent 725 billion dollars on the military operation in Iraq (2003-2001), more than 100,000 Iraqi citizens and at least 4,480 US soldiers were killed. In the Second Lebanon War (2006), which lasted two weeks, economic damage to Lebanon exceeded \$6 billion, estimated by the country's government, and resulted in the deaths of more than 1,200 Lebanese, 119 soldiers, and 44 Israeli citizens. There are also ongoing destructive wars in Syria, Yemen, the war between Israel and Hamas, and other conflicts. It is also worth noting that "war" in the classical sense is an armed confrontation between states, but now the ways of conducting military conflicts are undergoing significant changes: from traditional confrontation to hybrid wars, with a predominance of economic, psychological and informational levers.

Most experts, in particular the Correlates of War project, which studies the history of wars, recognize that the war in Ukraine (since 2014, active phase since February 2022) could become one of the most destructive in modern history, determined by the greatest intensity in European chronology XXI century. As of the beginning of 2023, according to Prime Minister Denis Shmygal, Russia caused losses and destruction to Ukraine amounting to \$600-750 billion, and according to